

დარტულური

საქართველო

ლიტერატურული საქართველო * LITERATURULI SAQARTVELO * ЛИТЕРАТУРУЛИ САКАРТВЕЛО

26 აპრილი 2024 წ. № 6 (4084) გამოცემის 93-ე გვერდი ვასი 2 ლარი

მეცნიერებლები

ხანძაზოლი კალის ლექსები

ლეკციების წერტილი

დრო დგება, როცა მოექცევი მცირე სივრცეში, ოთხი კედელი ნახატებით გესაუბრება, თითქოს კალამი იღვენთება ულონო ხელში და შენს სულს ბინდი დაეუფლება, დრო ინურება... გონება კი ყოველ წუთს ითვლის, შემოგეხვევა ფიქრების და სიტყვათა წყება. და გსურს, რომ ის თქვა, რაც ძირფასი იქნება სხვისთვის, და წუთისოფლის სატანჯველი დაავიწყდება. დაბინდულ მზერით ისევ ვხედავ ჩემს მცირე თოახს, გარდასულ დღებს მაგრენ წიგნის მიზანის საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის მიზანის საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის 26 მაისის აქტის დამოუკიდებლობის 1991 წლის 9 აპრილსა და ეკლარინის დამოუკიდებლობის 1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული დემოკრატიული განით არჩეული საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, ეყრდნობა რა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმით გამოხატულ საქართველოს მოსახლეობის ერთსულოვან ნებას, ადგენს და საქეპინდ აცხადებს საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის დამოუკიდებლობის აღდგენას საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე".

დიმიტრი
შვალიძე

1918 წლის 26 მაისის აღდგენა

ჩემი წინ იმა აქტი დევს. პირველი უშაულოდ 1918 წლის 26 მაისისა მიღებული ეროვნული საბჭოს მიერ და „საქართველოს დამოუკიდებლობის აქტის“ სახელითაა ცნობილი. იგი იწყება სიტყვებით: „ამიერიდგან საქართველოს ხალხი სუვერენულ უფლებათა მატარებელია და საქართველოს სრულუფლებოვანი დამოუკიდებელი სახელმწიფოა“.

მეორე დოკუმენტია „საქართველოს სახელმწიფო ბრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის აქტი“, რომელიც 1991 წლის 9 აპრილსაა დეკლარირებული. მასში ვკითხულობთ: 1990 წლის 28 ოქტომბერს მრავალპარტიული დემოკრატიული განით არჩეული საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭო, ეყრდნობა რა 1991 წლის 31 მარტის რეფერენდუმით გამოხატულ საქართველოს მოსახლეობის ერთსულოვან ნებას, ადგენს და საქეპინდ აცხადებს საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის დამოუკიდებლობის აღდგენას საქართველოს დამოუკიდებლობის 1918 წლის 26 მაისის აქტის საფუძველზე“.

ორ დოკუმენტს შორის ის ძირითადი განსხვავებაა, რომ მეორე – „აღდგენის აქტი“ პირველი – „დამოუკიდებლობის აქტისაგან“ გამომდინარეობს და მისი სამართალმეცვიდრეა, მაგრამ ორივე მათგანის ფუძემდებლური პრინციპი აკავშირებს – სახელმწიფო დამოუკიდებლობისა.

ცხადია, ეს იმას ნიშნავდა, რომ ორივე ხელისუფლებას, რომელიც 1918 და 1991 წლებში მოვიდნენ სახელმწიფოს სათავეში – თავიანთი მოქმედების დროს, ფუნქციონირების ნებისმიერ სფეროში – ეს იქნებოდა საგარეო თუ სამინარ პოლიტიკა, მეურნეობა, მრეწველობა, კულტურა, სოციალური თუ სხვა დარგი, ნამყალი თემა, უპირველესი მიზანი და ღირებულება უნდა ყოფილიყო სახელმწიფო ბრივი დამოუკიდებლობის პრინციპი, მისი დაცვა. იყო თუ არა შესაბამისად, ჩვენი ისტორიის ამ ორ ეპიზოდში ქართული

კონფერენციალი და კონცერტი

საზოგადოებრივი მზად, ერთობლივი ძალით დაეცვათ საკუთარი სახელმწიფო ბრივი დამოუკიდებლობა.

იყო თუ არა დამოუკიდებლობის პრინციპი ქართველი საზოგადოებისა და მოსახლეობის გამართანებელი და მაკონსოლიდირებელი იდეა. შევეცადოთ და გავცეთ პასუხი ამ კითხვას, სამი პერიოდის განმავლობაში: პირველი რესპუბლიკის დროს, საბჭოთა პერიოდში და თანამედროვე ეტაპზე.

პირველი რესპუბლიკის დრო

1921 წლის 28 თებერვალს ქუთაისში გაიმართა საქართველოს დამოუკიდებელი კრების რიგგარეშე და საერთოდ ბოლოსნინა სხდომა. უკვე გარბოდნენ, ისტორიული პირველი რესპუბლიკის მესვეურება, უცხო, არაპროპრიულად ძლიერი დამპყრობლის მიერ დამარცხებულები. ამ სხდომაზე, საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოს თავმჯდომარემ კარლო ჩხეიძემ განაცხადა: „ჩვენი მომავალი თაობანიც, მომავალი ისტორიკების ბევრჯერ შეეკითხებიან თავის თავს, თუ სად იყო ქართველ ხალხში იმდენი ცხოველმყიფელი ძალა, რომელმაც ამდენი საქმე გააკეთებინა“.

მათთავად ბევრი რამ გააკეთა ხალხმაც, ხელისუფლებამაც და საერთოდ –

პოლიტიკურმა კლასმაც. პირველ რიგში, საქართველოს ეროვნულმა საბჭომ ნათლად, პროფესიონალურად და ფილიგრანულ სიზუსტით ჩამოაყალიბა, სულ ექვსიოდე პუნქტში, ის ფუძემდებლური პრინციპები, რომლებსაც ის განახორციელებდა ხელისუფლებაში მოსვლის შემდეგ, ეს ექვსი პუნქტი იყო (მოკლედ): 1. დამოუკიდებლობა, 2. დემოკრატია, 3. ნეიტრალიტეტი მიმდინარე მსოფლიო იმში, 4. კეთილმეზობლობა ახლო და სხვა სახელმწიფოებთან, 5. მოსახლეობის სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებები, 6. ეროვნული უმცირესობების თავისუფალი განვითარების უზრუნველყოფა. მეშვიდე პუნქტი მთავრობას პასუხისმგებლობას ეხებოდა საკანონმდებლო ორგანოს წინაშე.

რაც შეიძლებოდა გაეთებულიყო არასრული სამი წლის განმავლობაში, საქართველოს ხელისუფლებამ მაქსიმალურად სცადა განეხორციელებინა. კერძოდ,

ქართულმა სოციალ-დემოკრატიამ, რომელიც მანამდე, 20-25 წლის განმავლობაში იბრძოდა, სამწუხაროდ, ეროვნული სახელმწიფოებრივი ბოლოსნინა ნინაალმდევ; სოციალ-დემოკრატია, რომლების ებრძოდნენ ეროვნული მიმართულების პოლიტი-

► დასასრული გვ-2 გვ.

ავტორი და
პერსონაჟი

თ. ხავაძე - გ. გოგოლავაძე

ჩავალი ვიზუალი
ფორმა

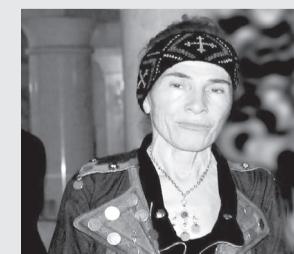
ქათავან ვარების ლექსები

პურელას
ნაკალები

ნურა გაგაძის ნოველები

იზა ჯაფარის
გასერება

ქათავან ლოლიძე

ავტოგრაფი
ცისილი

სოფიო კირთაძე

► დასასრული დასახყისი „ლს. № 4
გურამ ბენაშვილი

ქართული რომანტიზმის პროგნონისტი ნიკოლოზ ბარათაშვილი მისი თანამედროვე საზოგადოების ოპოზიციად თუ ანტიპოდად წარმოიდგინება...

იგი თითქოს ერთი ჩვეულებრივი აქტორია XIX საუკუნის თბილისის „ვერბალურ მედიუმად“ ქცეული „სალონებისა“...

თუმც, ქალაქური „ბალ-მასკარადების“ მოწვენებითი ბრწყინვალება კიდევ უფრო ამძაფრებდა მისი მარტოსულობის განცდასა და მეტაფიზიკურ მისწრაფებებს...

თვით პოეტის ეპისტოლარული მემკვიდრეობაცაა ამ მსოფლივანციის თვალსაჩინო გამოხატულება...

რაც შეეხება მის ლირიკას, იგი გენალური ილუსტრაციაა ამ ქალაქელი „ფრინგტის“ სულში ჩასახლებული „ახალი ადამიანის“ უკომპრომისი გამოწვევებისა, შინაგანი ჯანყისა და აზროვნების გაპატიონებულ დისკურსთა კრიტიკული განვითარება...

სწორედ „მერანის“ აეტორი ავლენს ადამიანის უაზრო და უპერსეპტივო ილუზიათა სამყაროდან თავადასნის ტენდენციას. აქ მისი უსაზღვრულებისაკენ ლოროვის უნიკატური იულ-ბამდე მარტინობებისა და ქაშმარიტი „ტრიბუნის“ რეზონანსულ ნიმუშად გვევლინება...

მასში რომანტიკული აქსესუარებით აღჭურვილი რიტორიკა დიდი პოეზიისათვის დამახასიათებელი ემუსიკა არამედ როგორც დროით ინსპირირებული გამოცდილების მანიფესტაცია – ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტიკა... იგი უპრალი აღარც კი არსებობდა, აღარ „ვარგოდა“...

„ჩემი აზროვნება განუყოფელ კავშირისა პილოდერლინის პოეზიასთან“, – წერდა მარტინ ჰაიდეგერი – მე მას ვთვლი არა იმ ერთ პოეტთაგანად, რომლის შემოქმედება სხვებთან ერთად უნდა შესწავლოს ლიტერატურის ისტორიკოსმა... ჩემთვის პილოდერლინ პოეტია, რომელიც ჭვრეტს მომავალს და ელის ღმერთს... და რომელიც ამისთვის დირსია, არ იქცეს მხოლოდ ისტორიულ-ლიტერატურული კვლევების ამინდებად...“

გენიალური გერმანელი ფილოსოფის ამ განსჯის რენალოგი ნიკოლოზ ბარათაშვილი გავლენა და უფრო უძველესი ასახულის „ტრიბუნის“ საზოგადოება... ისიც საგულისხმოა, რომ მის სულიერ მემკვიდრებად „იშვინები“ ეროვნული კლასიკური ლიტერატურის ისეთი გიგანტები, როგორც ილია, აკაკი და გა-ლაკონია...

გადავინყებული რომანტიკული მსოფლების რეანიმაცია და გალანტური სულიერი „პეიზაჟებისაკენ“ შემობრუნების ტენდენცია გალაკტიონის „არტისტიულ ყვავილებს“ განსაკუთრებულ სიბრძნეს მანქანის ტერიტორია... იგი კონცეპტუალური გუბაზების ამაგრებლი...

„მერანის“ ავტორი თვითგანახლების უინიონი ასახობავს კართულ პოეზიის ახალი ეპოქის მაცნეცა და პროგნონისტიც...“

„მერანის“ ავტორი თვითგანახლების უინიონი ასახობავს კართულ პოეზიის ახალი ეპოქის მაცნეცა და პროგნონისტიც...“

იგი კონცეპტუალური განსჯის მდის დისკურსს ამკვიდრებს, ადამიანის ნეტარი თავისუფლების ძიების წყურვილით „ატანილი“ რომანტიკოსია... იგი კონცეპტუალური განს-

ანალიზიკური ფილმები

ლურ იმპულსთა რეალიზაციის მანიფესტაცია, ანუ ოცნებით წარმოდგენილი თავისუფლებით „თრობის“ მისტერიას ეს სრულია და უნიკალური ქმნილება ქართული პერიოდისა...

აქ პოეტი, როგორც მარტოსულის ლირიკული „მე“, ქეშმარიტი „დუელიანტის“ პათეტიკით ინვეს საპაექროდ მისვის ესოდენ საძულველ დრო-უამას...

ფიგურალური ენის სტიქია ამ ლექსში აპოგეას აღნევს და მთელის ძალათამევით წარმოსახავს პოეტის ონტოლოგიურ ქმუნა-მწუხარებას...

მასში პრიორტეტულ პარადიგმად გარდაისახა შემოქმედის სუბიექტი, მისი რიტორიკული ძალმოსილება და სულიერების უსაზღვრო დაპაზონი...

„მერანი“ მეგასტორიკული კატეგორიის „გზავნილია“ და სრულიად განსაკუთრებული სტატუსითაა აღქედილი...

კლასიცისტურ ლიტერატურულ ნორმებსა და ზოგადად დროის სააზროვნო დისკურსს ინდივიდუალური ნება ჩავაცვლა და სრულ უნივერსალიზაციის პრეტენზით აღქედავა...“

მიუხედავად რომანტიკული მსოფლებულისა, „მერანი“ განრდებულია ემიციურ სტერლურიბასთა თუ „შიშველ“ მგრძნობელობას...

ისიც სიმპტომურია, რომ მასში დასმული კითხვები არ ითხოვენ და არც ელიან „დაუყოვნებული პარმენებს“ ის საზოგადოების პიროვნების აღქედავა...“

ადამიანის სუბსტანცია, ანუ მისი იდენტობის არსობრივი ფენიმენი, არა როგორც მხოლოდ იდეოლოგიური ილუზია, არამედ როგორც დროით ინსპირირებული გამოცდილების მანიფესტაცია – ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტიკა...“

მისი სახით კიდევ ერთი გენიალური „მარგონალი“ იქცა თავის ნებით შექმნილი ცხოვრებით აღქედავა...“ ისინი თითქოს აღქედებული იყო... რაიმდე „შეგისა თავისულება...“ მისი „ნილბების“ გალანტური ფერისცვალება...“

მისი სახით კიდევ ერთი გენიალური სიცოცხლით შეინივთა, ააღირონა და განასრულა ერთი განუმღერებელი ეროვნული პოეტი მისა და როლი...“

მისი სახით კიდევ ერთი გენიალური სიცოცხლით მხოლოდ მისის შემოქმედებით და გადამდებრინის მის ერთობლივი ფენიმენი, არა როგორც მხოლოდ იდეოლოგიური ილუზია, არამედ როგორც დროით ინსპირირებული გამოცდილების მანიფესტაცია – ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტიკა...“

ადამიანის სუბსტანცია, ანუ მისი იდენტობის არსობრივი ფენიმენი, არა როგორც მხოლოდ იდეოლოგიური ილუზია, არამედ როგორც დროით ინსპირირებული გამოცდილების მანიფესტაცია – ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტიკა...“

„ჩემი აზროვნება განუყოფელ კავშირისა პილოდერლინის პოეზიასთან“, – წერდა მარტინ ჰაიდეგერი – მე მას ვთვლი არა იმ ერთ პოეტთაგანად, რომლის შემოქმედება სხვებთან ერთად უნდა შესწავლოს ლიტერატურული გამოცდილების მანიფესტაცია – ნიკოლოზ ბარათაშვილის პოეტიკა...“

ადამიანის სუბსტანციის ისტორიკოსმა არა იქცეს მხოლოდ ისტორიულ-ლიტერატურული კვლევების ამინდებად...“

გენიალური გერმანელი ფილოსოფის ამ განსჯის რენალოგი ნიკოლოზ ბარათაშვილი გავლენა და უფრო უძველესი ასახულის „ტრიბუნის“ საზოგადოება...“

ისიც საგულისხმოა, რომ მის სულიერ მემკვიდრებად „იშვინები“ ეროვნული კლასიკური ლიტერატურის ისეთი გიგანტები, როგორც ილია, აკაკი და გა-ლაკონია...

გენიალური გერმანელი ფილოსოფის ამ განსჯის რენალოგი ნიკოლოზ ბარათაშვილი გავლენა და უფრო უძველესი ასახულის „ტრიბუნის“ საზოგადოება...“

ისიც საგულისხმოა, რომ მის სულიერ მემკვიდრებად „იშვინები“ ეროვნული კლასიკური ლიტერატურის ისეთი გიგანტები, როგორც ილია, აკაკი და გა-ლაკონია...

გადავინყებული რომანტიკული მსოფლების რეანიმაცია და გალანტური სულიერი „პეიზაჟებისაკენ“ შემობრუნებილ ქმნილებათა სიბრძნეს მანქანის ტერიტორია... იგი კონცეპტუალური გუბაზების ამაგრებლი...

„მერანის“ ავტორი თვითგანახლების უინიონი ასახობავს კართულ პოეზიის ახალი ეპოქის მაცნეცა და პროგნონისტიც...“

იგი კონცეპტუალური განსჯის მდის დისკურსს ამკვიდრებს, ადამიანის ნეტარი თავისუფლების ძიების წყურვილით „ატანილი“ რომანტიკოსია... იგი კონცეპტუა-

პოეტიკისა „უნიკალური შესაძლებლობებისა... „სადნარი“ მისცა იმ ეპოქალურ პოეტურ ევოლუციას, რომელმაც განაბრძონება მდებრებით შებედლული და ლირსტაბაზრებილი საუკუნე...

გალაკტიონი, როგორც პოეტი და პიროვნება, კლასიკური განსახიერებაა ჰერებლის ფილოსოფიური კონცეპტისა – რომ ადამიანი ზუსტი ანარეული მისი საზოგადოების თავის უსაზღვრაული შემოქმედება...“

უნიკალური ტრანსცენდენციის „ნებითა“ და კონცენტრირებული შემოქმედებით აღქედავა...“

გალაკტიონი, როგორც პოეტი და პიროვნება გალაკტიონის სიცოცხლის კონცენტრიზება განსახულებაა კარტივის „უსაზღვრელოვნება“... მისი სახით საქართველოში მისი საზოგადოების თავის უსაზღვრაული შემოქმედების მისი საზოგადოების თავის უსაზღვრაული შემოქმედების მისი საზოგადოების თავის უსაზღვრაული შემოქმედების მისი საზოგ

► გამოყენება. ღასაცისი “ლს. № 4,5

გალვა საბაზოლი

ნერის გაღალი კულტურისათვის

36. არის შემთხვევები, როცა ავტორი იყენებს ზმინის უღლების რომელიმე, სრულიად კანონიერ ფორმას, მაგრამ ასევე სრულიად უადგილოდ, ანუ ამ ფორმას მიაწერს ისევე აზრს, რომლის გადმოცემის არც მოვალეობა და არც შესაძლებლობა მას არა აქვს. ეს უბრალიდ ნიშნავს, რომ ავტორი არასაკმარისად ერკვევა ზმინის ამ ფორმის შინაარსობრივ მხარეში, რაც საკვირველია - ქართველი ქართულს თითქოსდა უთარგმნელად და უგრამატიკულად უნდა გრძნობდეს!

გავარჩიოთ ნიმუში: „თქვენთვის ადამიანის
არის ფულში განიცემული არსება, ვინც გყი-
დულობთ ჯიბებს, გისრულებთ სურვილებს,
ანგარიშებზე მილიონებს გირიცხავთ და ყველა
სურვილს გისრულებთ“. აյრ სამი ზმნა ნახ-
მარი: „გყიდულობთ“, „გისრულებთ“, „გირი-
ცხავთ“. სამივე იგულისხმება სამპირანად
(ის, მათ, თქვენ). მაგალითად, „გირიცხავთ“
ის, თქვენ, მილიონებს. ნათელია ყველაფე-
რი? დიახ! და ეს შინაარსი რომ შეიგრძნოს,
ქართველს არ სჭირდება დამატებითი სი-
ტყვები: ყველაფერი ჩანს ზმნის ფორმაში
(ზოგი გამონაკლისის გარდა. მაგალითად,
არ განირჩევა, ვინ არის გადამრიცხველი:
ის, მე, თუ ჩვენ - სამივე შემთხვევაში „გი-
რიცხავთ“ იქნება). ქართული ზმნა მრავლის-
დამტევია და ზოგი ერთსიტყვიანი ქართული
წინადაღების სხვა ენაზე თარგმნას შეიძლება
10-მდე უცხო სიტყვა დასჭირდეს (ნიმუში
„დაუწერინებინებიან“). ეს იმით ხერხდება,
რომ ზმნის შემადგენელ სხვადასხვა ნაწლებს
სემანტიკური აზრის სხვადასხვა სეგმენტების
აქვთ განაწილებული. აյ კი ყოველნაირი,
რაგინდ მცირე უზუსტობა დაუშვებელია -
აზრი დაირღვევა.

ას, თუნდაც: ჩვენს ნიმუშში წერია „გყიფულობით ჯიპებს“ იმავე აზრით, როგორც „ისა გრუნით ჯიპებს თქვენ“, ანუ ზმნა „გყიდულობით“ საბირიანად იგულისხმება. სინამდ-ვილეში ეს ასე არაა - განსხვავებით ზმნისგან „გრუნით“ (ის მათ თქვენ), „გყიდულობათ“ სამპირიანი სულაც არა! იგი მხოლოდ ნიშნავს, რომ ვილაცა რაღაცას ყდაულობს, და მეტი არაფერი. ანუ ეს ზმნა ორპირიანია. მაგრამ მარტო ეს რომ იყოს, კიდევ რა უჭირს - მაშინ შეცდომა მხოლოდ პირთა რაოდება ნობაში, ანუ წმინდა გრამატიკულ-მათემატიკური სახისა იქნებოდა. სინამდვილეში შეცდომა გაცილებით ღრმაა. „გყიდულობათ“ ზმნავს, რომ ის ყიდულობს. მაგრამ რას ყიდულობს? ჯიპებს? არავითარ შემთხვევაში! ასე რომ ყოფილიყო, იქნებოდა „ყიდულობს“, და მაშინ იგი ვერც იმას გამოხატავდა, რომელ ის ჯიპებს სწორედ თქვენთვის ყიდულობს. მაშინ რას ყიდულობს? და თქვენთვისაა თუ არა განჯურებილი ის, რასაც ის ყიდულობს? არა! ის თქვენთვის არაფერს არ ყიდულობს! მაშინ რა არის ამ შემთხვევებში ყიდვის საგანი? ძალიან გაოცდებით, მაგრამ „გყიდულობათ“ ზმნის შემთხვევაში ყიდვის ობიექტი ჯიპები კი არა, უშაალოდ თქვენ ხართ, მეორე პირი! თვით მყიდველი, სანიმუშო ნინადადებისა მიხედვით, მესამე პირია: „არსება, ვინც...“. ასე, რომ საქმე ორპირიან ზმნასთან გვაქვსა: „ის გყიდულობათ, თქვენ „გირიცხავთ“ და „გისრულებთ“ სხვა საქმეა: „ის გირიცხავთ, თქვენ გირიცხავთ, მილიონებს გირიცხავთ“. ასევე: „ის გისრულებთ, თქვენ გისრულებთ, სურვილებს გისრულებთ“. ამ ორი ზმნისა არც სამპირიანობა დგას ეჭვევეშ და არც ის, რომ რასაც „ის“ აკეთებს, აკეთებს თქვენთვის, მეორე პირისათვის. „გყიდულობათ“ კი გულისხმობს, რომ მყიდველი მესამე პირია („ის“), ყიდვის საგანი კი მხოლოდ და მხოლოდ თქვენ (მეორე პირი) ხართ! სხვა გააზრება ამ შემთხვევას არა აქვს. ხოლო როგორ შეიძლება მესამე პირმა მეორე პირი „იყიდოს“, ეს ძნელად წარმოსადგენი კი ჩანს, მაგრამ ყველაფერი ნათელი ხდება ხელსა-ყრელი მაგალითით. აი თუნდაც: ფეხბურთელების ყიდვას რომ „რეალი“ აპირებდეს, ადსი მწვრთნელი ასე აკრიბებდა ამ ფეხბურთიკი

ლს: „რეალი გყიდულობთ თქვენი!“. ესაა და
ეს! კიმეორებ, „გყიდულობთ“ ორპირიანია:
მყიდველია „ის“, საყიდი - „თქვენ“. აქ სამ-
პირანობისთვის ანშეოს მწკრივში ადგილი
არ არის!

სულ სხვაა მყობადი: თაგისუფლად შეგიძლიათ უთხრათ ვინმეს, რომ „ის თქვენ ჯიპებს გიყიდით“ — ზმან უკვე სამპირიანი გახდება: „გიყიდით ის, გიყიდით თქვენ, გიყიდით ჯიპებს“. ოღონდ ზმან „გიყიდით“ სამპირიანია ამ კონკრეტულ წინადაღებაში და არა საზოგადოდ. მაგალითად, თუ „რეალის“ მწვრთნელი დაპპირდება მესის: „მე თქვენ გიყიდით“ (საუბარია ისევ ფეხბურთელის შექნაზე და არა მისთვის რაიმეს ყიდვაზე), ამ წინადაღებაში „გიყიდით“ უკვე ორპირიანი იქნება. ასე რომ, საკმაოდ ბევრი ნიუანსები აქვს ქართულ ზმანს და ქართული ენის გრამატიკას საერთოდ, ამიტომ ავტორებს მეტი სიფრთხილე მართებთ.

საბოლოო დასკვნა: გამოთქმა „გყიდულობთ“, თქვენთვის მესამე პირის მიერ საჩუქრად რაიმე ნივთის ყიდვის თვალსაზრისით, ქართული ენის გრამატიკის კანონებით აკრძალული, არარსებული, დაუშვებელი ლორმაა. ეს პირს არ უნდა ისახაონოს

მოუნდეთ იქ მინის ყიდვა“.¹ თუ მაინცადამაინც
სიტყვა „რადგან“ სურდა ეხმარა, ავტორს
შეეძლო მეორე მხრიდან მოევლონ და ეთქვა
„რადგან პალესტინელებს სურთ, უცხოელებმა
ვერ მოახერხონ მათი მიწების ყიდვა“. ესა
ყოვლის შემძლეა, მით უმტკქს ქართული.
ნიკო მარის აზრით, იგი ადვილად ახერხებს
ურთულესი აზრების გამოხატვას, ჩევნ კი
უმარტივესი აზრები ვერ უნდა გადმოვცეთ
გასაგებად?

ბ) იური გაემგზავრა რუსეთის ფედე-
რაციიში, „გრიბაიდან მოეგვარებინა ჩემთვის
საორგანიზაციო და ბინის საკითხები“. აქაც
იგივე სიტუაციაა - იურიმ ყველა ჩამოთვლი-
ლი საკითხი გამგზავრების შემდეგ უნდა მოა-
გვაროს, ანუ ეს მისი გამგზავრების მიზანია,
ამიტომ უნდა ეწეროს არა „გინაიდან“, რაც
მნიშვნელობით „რადგან“-ის ეკვივალენტუ-
რია, არამედ „რათა“. თუ ეს არქაულ სიტყვად
მიაჩნიათ და გაურბიან მის ხმარებას, გამო-
სავალი ბევრია: „გინაიდან მოსაგვარებელი
იყო“, „რადგან სურდა მოეგვარებინა“, „რომ
მოეგვარებინა“ და სხვ. ენაში ყველაფერი
ლოგიკას ემორჩილება და თითოეული სი-
ტყვისა არჩევა ყოველმხრივ გამართლებულ
უნდა იყოს.

38. გმნაში „თ“ დაბოლოების ნაცვლად „დ“-ს ხმარება.

ეს შემთხვევა რაღაცნაირად ეხმაურება მოქმედებითი ბრუნვის არასწორ წარმოებას, როცა სიტყვის ბოლოს „და“-ს ნაცვლად „თ“-ს სვამენ: „კარგათ“, „დიდათ“, და ა.შ. (სწორი ფორმებია „კარგად“, „დიდად“). ეს უზუსატობანი ხშირია მე-19 ს-ის გამოჩენილ მწერალთა ნაწერებშიც კი! შეიძლება ასეთ შეცდომათა გამოსასწორებელი რჩევა (სწორია „და“, მცდარი კი „თ“!) მიუსადაგა ზოგმა ავტორმა ზმებს და უკვე მეორე სახის შეცდომა დაბადა. ნიმუში: „ჩევნ გვინდა პირადად თვევნ ნამუშევარი, „დედამინ“ ვიხილოდ ჩვენს ახალ მეგასაწარმოსთან“. მცდარია „ვიხილოდ“, სწორი კი „ვიხილოთ“, რადგან აյ არა სახელის გვითარებით ბრუნვასთან, არამედ ზმინის მრავლობითი რიცხვის ფორმასთან გვაქვს საქმე, რომლის ნიშანია „თ“ და არა „და“ („მე ვიხილო“, „ჩევნ ვიხილოთ“). შესაძლოა ჩვენს „საქმიან“ საუკუნეში ყველა ადამიანი-საგან გრამატიკის ცოდნის მოთხოვნა უკვე დონ-კიხოტობაა, მაგრამ უურნალისტი ან მწერალი ხომ „ყველა ადამიანი“ კი არ არის, არამედ ის პიროვნება, ვისაც უპირველესს ევალება ენაზე ზრუნვა. მას კი კიდევ უფრო მეტად პასუხისმგებელნი - რედაქტორები უნდა აზლვევლნენ!

**39. მრავალმასაზღვრელიანი არსებითი
სახელის ბრუნებისას დაშვებული შეცდომები.**
აქ ხარვეზი იმაში მდგომარეობს, რომ რო-
მელიმე ბრუნვის წარმოებისას ამ ბრუნვაში
სკამენ სახელის არა ყველა, არამედ მხოლოდ
ბოლო მსაზღვრელს. ამ საკითხს ზემოთაც
შევეხე ერთ-ერთი სახის შეცდომის განხილ-
ვისას, მაგრამ ლირს თვალსაჩინოებისათვის
იგი ცალკე პარაგრაფადაც გამოვყოთ. პირ-
დაპირ ამონერილი ნიმუში ვნახოთ: „უფლებას
ვაძლევ ჩემს თავს მოგილოცოთ ჯერ არნახუ-
ლი და არგავინილი სისხლისმღვრელ ომში
გამარჯვება“. აქ „ომი“-ს ეპითეტები (მსაზღ-
ვრელები) არის: „არნახული“, „არგავინილი“
და „სისხლისმღვრელი“. მიცემით ბრუნვაში
(და სწორედ ამ ბრუნვის თანდებულა „ში“)
მსაზღვრელს ბოლო „ი“ უნდა მოვაცილოთ
და დავწერით: „ჯერ არნახულ და არგავინილ
სისხლისმღვრელ ომში გამარჯვება“, ნიმუში
კი პირველი და მეორე შესაზღვრელები სახე-
ლობითშია დატოვებული. ასეთი მიდგომა
ძლიერ გავრცელებულია პრესაში.

შესაძლოა ამ ფრაზის ავტორმა თავის მართლება სცადოს: ეპითეტები „ვერ არ-ნახული“ და „არგაგონილი“ „გამარჯვებას“ ეკუთხის და არა „სისხლისმღვრელ ომს“ – ი. ეს გამორიცხული არაა, მაგრამ მაშინ ტექსტში „სისხლისმღვრელ ომში ჯერ არნახული და არგაგონილი გამარჯვება“ უნდა ყოფილიყო. მეორე ნიმუშიც აქვთ გელის: „მოელი დე-დამინის უზარმაზარი კოსმოსური ხომალდად გადაქცევა სავსებით რეალური ამოცანაა“. აქ უარესი შემთხვევაა: ვითარებით ბრუნვაში გადავვანილია მხოლოდ საზღვრული („ხომალდი“), ორივე მსაზღვრელი კი: „უზარმაზარი“ და „კოსმოსური“ - სახელობითშია დარწენილი. უნდა იყოს „უზარმაზარ კოსმოსურ ხომალდად“. ამგვარ შეცდომა რიგით ადამიანსაც არ უნდა მოსდიოდეს, თუმცა განვითარებული გამოთქმა : „ჩემი დედას

გაფიცება” გვიჩვენებს, რომ იგი მასაშიცაა
ფესვგამდებარი.

40. მრავლობითის ჭარბი ნიშანი.
პირდაპირ ამონტერილ ნიმუშს მოვიტაა:
„რაც არ უნდა ეცადნონ და ისე წარმოაჩინონ,
თოთქოს ხალხი აქციებით დაიღალა, ეს არის
განგებე გავრცელებული ჭორი“. აქ ავტორი
შეკცდინა იმან, რომ ორი შემასმენელია წი-
ნადადებაში: „ეცადნონ“ და „წარმოაჩინონ“.
მანაც ორივეს ერთნაირ დაბოლოება („წონ“)
მისცა - გამორჩა ამ ზმნებს შორის განსხვა-
ვებს: „წარმოაჩინა“ -ს ფუძეში ,ნ,“ ასო აქვს,
ამიტომ გაუჩნდა „წონ“ დაბოლოება, „ცდას“ კი
„ნ,“ არ გააჩნია, ამიტომ უნდა იყოს ეცადონ.
მსგავსი შეცდომა ბევრ ვარიანტში გვხვდება.

41. აზრის კარდინალური დამახმატებელი სასვენი ნიშნის შეუსაბამო აღგილზე ჩასმით.

სასვენი ნიშნის უადგილო ადგილზე ხმა-
რება რომ პატარა ადგილი არ არის თექსტში, ეს უბრა-
ლოდ აქსიომაა, მაგრამ ვგულისხმობთ, რომ
მყითხველი ავტომატურად ასწორებს ავტო-
რის შეცდომას და ტექსტში იმას კითხულობს,
რაც ავტორს სურდა მასში ჩაედო. მაგრამ
ისეთი საინტერესო შემთხვევებიც არსებობს,
და ამ პარაგრაფში სწორედ მათზე მსურს
კონცენტრირება, როცა ნაწერიდან აზრს

ცალსახად ვერ გამოვიტანთ: სასვენი წილ-ნის გადაადგილება კარდინალურად ცვლის ტექსტის აზრს. კლასიკური შემთხვევა ცნობილია: ერთ-ერთი რუსი დამაშავე (ცვინძების ტერორისტი) შეიწყალეს და გაათავისუფლეს, რადგან მაღალჩინოსან ავტორს ცუდად სცოდნია სასვენ წიშანთა მნიშვნელობა და ბადრაგს დაანია ბრძანება: „**კავშირ ჩამოსის მერე კი არა, პირიქით, მის წინ დაესვა, მაშინ ბრალდებულს საჯელი არ ასცდებოდა (ცხადია, თუ ბადრაგი უკეთესი „მორუსულე“ იქნებოდა, ვიდრე ბრძანების გამცემი!).** ბევრი მსგავსი წიმუშის მოტანა შეიძლება ქართულადაც. მაგრამ მე შინაარსობრივად უფრო რთულმა შემთხვევამ დამაინტერესა. აი წიმუშიც: „**არც ის უნდა გაგვიკვირდეს დარიბს, რომ მდიდარი გულზე არ ეხატება**“. აზრი ცხადია: ავტორს სურს გვითხრას: „**სულაც არა საკვირველი, რომ დარიბს არ მოსნონს მდიდარი**“. მკითხველთა უდიდესი ნაწილი ასცე გაიგებს მოტანილ წინადაღებას და სასვენ წიშანს (ამ შემთხვევაში მძიმეს) საერთოდ არ მიაჟცევს ყურადღებას. მით უფრო, თუ ის თავის ადგილზე წევენება (ის ხომ გააფრთხილეს, „რომ“-ის წინ მძიმე აუცილებლად დაწერეო!). მაგრამ ენის შეგრძნების ქონება, შედარებით იშვიათი მკითხველი გვეტყვის, თუ რა წერია სინამდვილეში ზემო წინადაღებაში. კერძოდ: ვის არ უნდა გაუკვირდეს? ტექსტის მიხედვით - დარიბს. იმიტომ, რომ „**გაგვიკვირდეს**“ ორპირიანი ზმნაა (ჩვენ ის). „**ჩვენ**“ არ წერია, მაგრამ იგულისხმება. ისე-თვივე სიტუაცია, როგორც სინანულით ნათევამში: „**მე, სულელს მისი დაპირება მართალი მეგონა**“.¹ ე.ი. ზემო წინადაღება გვეუბნება, რომ ჩვენ, დარიბს (აჯობებდა „**ლარბებს**“) არ უნდა გაგვიკვირდეს, რომ ... და რა არ უნდა გაგვიკვირდეს? ის, რომ „**მდიდარი გულზე არ ეხატება**“. მაგრამ ვის არ ეხატება - ეს უკვე უპასუხოდაა დარჩენილი. ანუ აზრობრივი ქაოსია. ეს ქაოსი წესრიგად იქცევა, თუ უკუვაგდება ყალბ წესს „**რომ**“-ის წინ მძიმის დაწერაზე და მძიმეს უკან დახევთ: „**არც ის უნდა გაგვიკვირდეს, დარიბს რომ მდიდარი გულზე არ ეხატება**“. ახლა უკვე ნათელია: არ უნდა გაგვიკვირდეს „**ჩვენ**“, ხოლო მდიდარი კონტაქტი არ აქვთ: „**არც ის**“.

ამ ნიმუშმა მიბიძგა მომეფიქრებინა წინადადება, რომელშიც მძიმის ორივე მდებარეობა დასასვებია, მაგრმ შინაარსები გამოდის განსხვავებული. აი ისიც: „მიკვირს, ღარიბს მდიდარი რომ გძულს“ და „მიკვირს ღარიბს, მდიდარი რომ გძულს“. პირველი ამბობს: ღარიბი რომ ხარ და მდიდარი რომ გძულს, ეს მიკვირსო. თვითონ ღარიბია თუ მდიდარი, ფრაზის წარმომტქმელი ამას სულ არ ეხება. მეორე წინადადებაში კი იგივე პირი ამბობს: მე ღარიბი ვარ და მიკვირს, შენ მდიდარი რომ გძულსო. თვითონ მიმართვის ადრესატი ღარიბია თუ მდიდარი, ამ საკითხს „მთქმელი“ საერთოდ არ ეხება. და ამხელა სხვაობანი მძიმის ერთმა წანაცვლებამ გამოიწვია! მგონი საყურადღებო ნიმუშია და მეტყველებს სასვენი ნიშნების დიდ როლზეც და ავტორთა დიდ პასუხისმგებლობაზეც - სწორად განალაგონ ისინი.

მეღვა ზაალიშვილი

ჩამოქუნენ ვარდის ნაზი ფურცლები,
ტოტებს მარტოდენ ეკლები შერჩათ,
მნარედ მჩხვეტავი, ნირშეუცვლელი,
სილამაზე კი წაიღო ზეცამ.

მშვიდობით!
იდუმალ მხარეს მივემგზავრები;
მხოლოდ მე მესმის
უცნაური რეკვა ზარების!
უკვე ბინდია...
მე ლანცბეჭს ვხედავ,
თავდახრილნი რომ ჩუმად მიდიან.
გემშვიდობებით,
მივდივარ მარტო,
უგზუკვლოდ და უმისამართოდ!

უცნაური დარია,
სულ არა ჰყავს მარტის თვეს,
არც წვიმს და არც ქარია,
ცაც ღრუბლებმა განტვრთეს,
თუმც ეს დიდხანს არ გასტანს,
მარტი ხომ გომაუია,

ავდრის შიშით ჩიტები
ხის ტოტებზე არ ზიან.
მარტია... და მარტო ვარ,
ირგვლივ ხალხი ტრიალებს.
თითქოს შემომეხვია
ძველი სევდის მანტია,
უცნაური დარია
მშრალი, გრილი მარტია.
ვიცი, მალე ავდარი
დამავიწებს მზიან დარს,
უქარო დღე მაგონებს
ქარიშხალის სანინდარს.
მარტია და მარტო ვარ...
ირგვლივ ხალხი ირევა,
მე კი თითქოს განგებამ
ბედთან მარტო დამტოვა.

ულმობელია აპრილის თვე
(ტ. ს. ელიოტი)
თქვი, რას აპირებ,
მოდის აპრილი,
დატრიალდება ჰაერში სითბო,
მე კი ვერ ვიგრძნობ,
რადგან ჩემს გულში
ზამთრის სიცივე ჩასახლდა თითქოს.
თქვი, რას აპირებ?
ნუთუ არ მოხვალ,
არ შეასრულებ შენს დანაპირებს?!
ჩემ ირგვლივ რად დუმს
მოელი მიდამო?
ნუთუ აპრილი ულმობელია
და ჩვენი გაყრა სურს
სამუდამოდ?

შორიდან მესმის მერცხლის გალობა,
მესმის შრიალი შორეულ ხეთა,
ამ ხების ალქმა არის წყალობა,
გონების თვალით ჯერ კიდევ ვხედავ!
შემოდგომისა ხილ მწიფდება,

თუმცა ხის ტოტებსა აელდებათ ძალა,
ფოთოლი ჭენება და იფიტება,
მზე თავის სხივებს ღრუბლებით ფარავს.
შემოდგომისას ცა იცრემლება,
ჩუმი ჩურჩული ცივი ქარების,
განგებას შევთხოვ, რომ მომცეს ნება,
წელსაც შევაღო ზამთრის კარები.

მოდი, მიამბე, რა ხდება ირგვლივ,
რას გიამბობენ ქარში ხები,
თქვი, ვინ გიმზადებს ყვავილთა გვირგვინს,
დრისგან დაკორილ, მჭებარი ხელებით.
აჩრდილებს ხედავ ჩემს სარკმლის მიღმა,
შორიდან ისმის ყვავის ჩხავილი,
თითქოს ემდურის საკუთარ იღბალს,
ეცოტავება სამასი წელი.
დაბინდულ თვალებს
მივაპყრობ მთვარეს,
მოფარფატდება სიბნელე ღამის,
ვიგრძებობ, ვარსკვლავი
როგორ ელვარებს,
და სხივს ვით აფენს
ღამეულ არეს.

დღით მზეს მივაპყრობ დაბინდულ თვალებს,
გული შეიგრძნოს მის სივარვარეს!
მაშინ შევიგრძნობ სიცოცხლის სიტკბოს
და ნამით ბავშვად ვიქცევი თითქოს.

გივი გეგეჭკორს მოსწონდა ჩემი ლექსის სტრიქონები:
მზეო, მაჩუქე ბოლო სხივი,
მთის მიღმა რომ ღვივის,
მე კი გაჩუქებ ვარდების
და იგბის ღიმილს.
გულმ ჩავიერავ იმ ბოლო სხივს,
ვით ბოლო სულთქმას,
სიტკვებს შეგწირავ,
რაც ჩემს ბაგეს არასდროს უთქვამს.

გიორგი ლურჯა

„თითქმის ნახევარი საუკუნეა, ამ პლანეტაზე ვცხოვრობ. ვარ მხატვარი. თბილისში დავიბადე, ორ ათწლეულზე მეტი გერმანიაში – პამბურგსა და ბერლინში გავატარე. მაგრამ თბილისი იყო ის ადგილი, სადაც ყოველთვის ვპრუნდებოდი და ურომლისოდაც ვერ ვიცხოვრე; ქალაქი – განცდებით, სიყვარულითა და სევდით სავსე.

2023 წლის გაზაფხულზე, თბილისში, ჩემი სახელოსნო დაწესა. ნამუშევრების უდიდესი ნაწილი განადგურდა. მეც შევიცვალე. თითქოს გაქრა ზღვარი განცლილსა და ამჟამინდელს შორის. წერა დავიწყე.

ეს ლექსები ნაზავია წარსულისა და ანმყოსი, მოკლედ მოყოლილი გრძელი ამბებისა - იმისა, რაც აქ თუ სხვა ცხოვრებაში თავს გადამზდენია.“

აზმრთ მოური

რაც გამოვდე, აქამდე მოვედი
ჩემი სიმძიმით თუ სიმსუბური
შენ ბრალია, შენ დაინახე
ჩემი ქცევის ყველა ანომალია.

შენ დამიცავი მე განსაცდელისგან
შენ დამიცავი მე მობეზრებისგან
შენ დამიცავი მე სიყალისგან
შენ დამიცავი მე გულგრილობისგან
შენ დამიცავი მე სიბერისგან
შენ დამიცავი მე შურისგან
შენ დამიცავი მე სიძუნისგან
შენ დამიცავი მე მარტომისგან
შენ დამიცავი მე ყველა ავისგან.

თავი არ დაზოგ არცერთ ახირებულ ჩემს ყალში
და გამომყევი ქვეყნის დაუსაბამო დასალიერს,

გადაზნექილ სულთა ალიაქოთში.
ვინ იცის, კიდევ რამდენი რამისგან
უნდა დამიცავა, ჩემი სიყვარული.

ნარცისო რედა

მე შემეშინდა შენი
რომ დაგვიადე
შენი მოშიში გახვდი
სამშობაროშივე
არ მიმიკარე
მერდეს არ მმაკარე
ზიზილით მიყურე
უსუსურ არსებას
რომელსაც შენ
სურვილების შესრულება
არ შეეძლო
მტკიცედ უარმყავი
ნარცისო დედა

მას შემდეგ ვცდილობ
თავი მოგაწონი
შეგაყვარო
მდებარებით
მორჩილებით
შენი სურვილების უპირობო
შესრულებით
ოღონდ შენ გაამო
შენ გაგახარო
შენ ძალადობ ჩემზე
სულიერად
ემოციურად
ნარცისო დედა

შენ აუფასურებ
ყველა ჩემს გრძნობას
შენ ხედავ
ყველა ჩემს ნაკლ
არ იმჩნევ
ჩემს სურვილებს
გინდა რომ ჩემი
ფაქტორიც და განცდა
შენ გეკუთვნობდეს
შენ ანგრევ
ჩემს ცხოვრებას
ნაწილებად შლი
ნარცისო დედა

მე ეს ვიცი
არ იმჩნევ
შენ მირჩევ ყველაფერს
ვინ უნდა მიყვარდეს
ნარცისო დედა

ვის ვემეგობრო
რამდენი შვილი მყავდეს
რა საქმე მქონდეს.
ვისთან ვოწვე და
ვისთან ვიდევ
საკურთხევლთან
შენ მე წამორთვი
სიყვარული
ნარცისო დედა

მე ამის თქმას
ვერ გაგიბედავ
ვერასოდეს
რომ შენ მომკალი
მე როგორც ქალი
შენ დამაყენე მუხლებზე
როცა მიყვარდა
ის ვინც შენ არ გიყვარდა
დამაყენე ხატების წინ
და მაფიცე გამანირვინე

მათქმევინე უარი
ჩემს სიყვარულზე
ნარცისო დედა

მე გავემიჯნე
ამ სიყვარულს
შემზინდე
არ გიყვარდა
და გილალატე
შენს ნაძალადევ
ფიცს უუდალატე
ალარ ვიქები სუსტი
მუხლებადაყვლეფილი
ცრუ ფიცით შებყრობილი
შენს კერპებს მინდობილი
ნარცისო დედა

და მინდა
შენმა უარყოფილმა
შვილმა გითხრას
მანც მიპატიე
რომ ვერ გამოვდექი
შენს მოსაწონ შვილად
მისალებ შვილად
რომ მიყვარდა ის
ვინც შენ არ გიყვარდა
მთელი ცხოვრება,
მაპატიე, რომ გილალატე
ვიცი, ღმერთს უუდალატე
ნარცისო დედა

და მინდა
შენმა უარყოფილმა
შვილმა გითხრას
მანც მიპატიე
რომ ვერ გამოვდექი
შენს მოსაწონ შვილად
მისალებ შვილად
რომ მიყვარდა ის
ვინც შენ არ გიყვარდა
მთელი ცხოვრება,
მაპატიე, რომ გილალატე
ვიცი, ღმერთს უუდალატე
ნარცისო დედა

გავემიჯნე მე
ჩემს სიყვარულს
ვიყვარ უბედური
შენ უსაზღვროდ
ბედნიერი
მივალე შენი
ყველა სურვილი
ღმერთის
სურვილად
ჩავთალე
და დაგნებდი
ნარცისო დედა

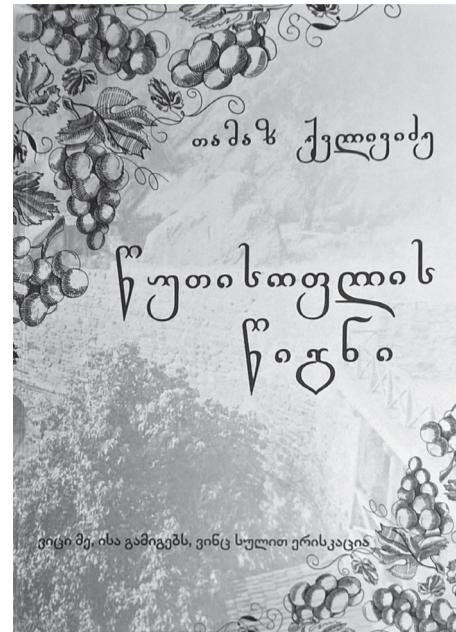
ცხოვრება რომ გავიდა
მიხვდი
ის უნდა მიყვარდეს
ვინც შენ
არ გიყვარდა
და გილალატე
შენს ნაძალადევ
ფიცს უუდალატე
ალარ ვიქები სუსტი
მუხლებადაყვლეფილი
ცრუ ფიცით შებყრობილი
შენს კერპებს მინდობილი
ნარცისო დედა

და მინდა
შენმა უარყოფილმა
შვილმა გითხრას
მანც მიპატიე
რომ ვერ გამოვდექი
შენს მოსაწონ შვილად
მისალებ შვილად
რომ მიყვარდა ის
ვინც შენ არ გიყვარდა
მთელი ცხოვრება,
მაპატიე, რომ გილალატე
ვიცი, ღმერთს უუდალატე
ნარცისო დედა

გავარდენ

მე რა არ მომწონს შენში,
ან შენ რა არ მოგწონს ჩემში,
მე რა არ მიყვარს შენში,
ან შენ რა არ გიყვარს ჩემში,
მე რა არ მინდა იყოს,
ან შენ რა სიკეთეს ელი,
გამოსაცნობად ამის,
გავიდა ასი წელი.

ՀԱՅ ԱՐՁՎՈՒՄԵԿՐՑԵ ԵՎԻՌԵՐՎԱԼՈՒ ԵՂՑՈ

ნოვატიონს გამომგონებლობა დაუკავებელ
ოცნებად ექცა და სულ მაღლ ეს ოცნება
აიხდინა კიდევ. სწორედ იმ ვაზის ასახ
ვევმა, რომლის 12 ვარიანტსაც თამაზ
მა იმდენი გარკვე ჩაატანა, მოკლე ხანში
მილიონ მანეთზე მეტი ეფექტი გამოიღო
და საგარეჯოლ მეოცნებეს ჯილდოდ ის
დროსთვის ფანტასტიკური თანხა – 20
ათასი მანეთი ერგო.

„ნუთისოფლის ნიგნის“ კითხვისას ა ადგილს რომ მივადექი, უცემ გონება გამო ნათდა, კინაღალ ხმამაღლა შევძახე: „მე ხო ამ კაცს ვიცნობ!“ გონებაში ამოტივტივდა თითქმის ოთხი ათეული წლის ნინანდე ლი პუბლიკაცია გაზეთ „კომსომოლსკაი პრავდაში“, რომელშიც საბჭოთა კავშირის გზათა მინისტრი ახალგაზრდა ქართველ რაციონალიზატორს მადლობას უხდიდა. ჩერნობილის დახმარების ფონდში თავის 20-ათასიანი პრემიის სრულად ჩარიცხვის თვის. მე მაშინ ქართული პრესისთვის ბე ვრს ვწერდი ჩერნობილის კატასტროფაზე ხშირად ვიყავი ოცდაათკილომეტრიან ზონაში და, ცხადია, მაინტერესებდა ყველა ფერი, რაც ამ თემას შეეხბოდა. ამიტომაც ჩამრჩა მექსიერებაში ეს არაორდინარულ ფაქტი. მით უფრო, რომ მის უკან ჩემი თანამემამულე იდგა. ახალგაზრდა გამომ გონებელს იმ დროისთვის ეს უზარმაზარ თანხა შეეძლო ოჯახისთვის მოეხმარებინა საჭირო ნივთები შეეძინა, საზღვრგარეთ ემოგზაურა, ის კი ადგა და ჰონორარი ბოლო კაპიკამდე ჩერნობილის ფონდში გადარიცხა.

1986 წელი იდგა, არათუ მარტო საბჭო
თა კავშირი, მთელი მსოფლიო შეძრულ
იყო უკრაინაში მომხდარი ტექნოგენური
კატასტროფით და ქართველმა გამომგო
ნებელმაც თავისი პირველი სოლიდური
ჯილდო მისი შედეგების ლიკვიდაციისთვის
უყოყმანოდ გაიღო. (ახლა სამართლია
ნად სტეკვა გული, როცა ზოგი უმაღურ
კიევიდან წამოაყრანტალებს, ქართველები

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ორი წლის ნინ კუვეიდან ახლად ჩამო-
სულს, მობილურზე უცნობმა მამაკაცმა
დამირეკა: მინდა ჩემი ნიგნი გაჩქურთ და
როგორ გადმოგცეთ. თბილისში არ ვიყავი
და ვთხოვე, მწერალთა კავშირში დამიტო-
ვეთ-მეთქ. ავტორის სახელმა და გვარმა
„თამაზ ქვლევიძე“ ვერაფერი მითხრა, მა-
გრამ წაითხვა მაინც გადავწყიოთ.

ტექსტი ავტობიოგრაფიული იყო, ნერ-
და 1955 წელს დაბადებული, ცხოვრების
დიდი სკოლაგამოვლილი ადამიანი, რო-
მელსაც კალამი უქრიდა.

წუთისთვლის წიგნი

გაცილებებისა, ვინც სულით ერისკაცია

წუთისთვლის წიგნი

ვაზის ახვევაზე მუშაობისას პირველ
გამოგონებამდეც მივიდა – მრავალი
ცდისა და მარცხის შემდეგ ორიგინალური
ასახვები შექმნა. 15 წლისას კი ყურძნის
საკრეფი მანქანის იდეა გაუჩინდა. უკვე
საგარეჯოს ტექნიკუმში მექანიზაციის
ფაკულტეტზე სწავლობდა, როცა მანქა-
ნის შაკეტის აწყობას შეუდგა. მოსწავლის
გამოგონება გახმაურდა – იგი დაათვალიე-
რეს და მოინონეს რესპუბლიკის ცნობილმა
სპეციალისტებმა. 16 წლის გამოგონებელი
თამაზ ქვლივიძე წახალისებისა და საჭირო
ცოდნის შექნის მიზნით საქართველოს სო-
ფლის მეურნეობის სამინისტრომ მოსკოვში
– სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამო-
ფენაზე გაგზავნა. ეს იყო პირველი დიდი
წარმატებაც და ოფიციალური მხარდაჭე-
რაც. გამოფენიდან დაბრუნებულ ყმანილ

ბი არ გვეხმარებიანო! (ცნობისათვის: ის დროს თამაზის მიერ მომებე რესპუბლიკისთვის უანგაროდ გაღებული თანხით ერთი „ვოლგისა“ და ერთი „მოსკვიჩისა შექნა შეიძლებოდა, რაზეც მის უამრავ თანატოლს ფიქრიც არ შეეძლო. და მაინც როგორც თავად ავტორი წერს, ერთი გაცვეთილი პიჯააის პატრონმა ასეთი ნაბიჯი გადადგა. ვერ ვიტყვით, რომ საქციიელი არ დაუფასდა. იგი მიიღო საკავშირო მინისტრმა და სწორედ ბევრისთვის სანატრელი „ვოლგით“ დაასაჩუქრა, საკავშირო გამოფენამ კი ოქროს მედლით დააჯილდოვა თამაზ ქვლივიძე რესპუბლიკაში ცნობილ პიროვნება გახდა. მასზე მასალების გამოქვეყნებაში ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ გაზეთები: „პრავდა“, „ტრუდი“, „კომუნისტი“. „ახალგაზრდა კომუნისტი“.

1987 წელს თამაზი საგარეჯოს მეცნე
ნახეობის მეურნეობაში იწყებს მუშაობა
და ქმნის ორსიბრტყიანი ფორმის შპკ-
ლერს, თან პარალელურად რესტავრილი
სახელობის ვენახს ელოლიავება, სადა
რქანითლისა და სუფრის ყურძნის ჯიშე
ბის მოსავლიანობას 30%-ით ზრდის. ამით
თამაზი ამტკიცებს, რომ მცირე ფართობზე
ხშირი ნარგავებით შესაძლებელია ყურძნი
უხვი და ხარისხიანი მოსავლის მიღება. და
ეს მიღწევაც ახალი პრემიითა და სახელ
მწიფო ჯილდოთი აღინიშნა. თამაზ ქველი
ვიძის შემდგომი კვლევა საქართველოშ
თავისუფალი მინის რესურსების ძებნას
და გადიდებას, ვენახების დაბალ-მდალ
ფორმირებებით გაშენებას მიეძღვნა.

ბედნიერი შემთხვევის წყალობით, ნიში ქიერი ქართველი ნოვატორი ამერიკის შეერთებულ შტატებში მიიჩვიეს, სადაც იგი საფუძვლიანად გაეცნო სოფლის მეურნეობის თანამედროვე მიღწევებს. შემდეგ იყო სახელმწიფო მივლინებით ისრაელში მოგზაურობა და იქაური აგრარული დარგების გაცნობა, მიღებული შთაბეჭდილებების საფუძველზე დანერილი და გამოქვეყნებული მონოგრაფია „მეცნიახეობა ახლებურად“ (1996), რომელიც სულ მალე რეუსულად და ინგლისურადაც ითარგმნა.

იყო კიდევ ერთი მოგზაურობა აშშ-ში
ამჟამად მეცნიერებლით განთქმულ კალიდოს
ფორნიაში, ახალი გამოცდილებები და მათ
ქართულ სინამდვილეში თავისებურად
გააზრებისა და დანერგვის მცდელობა
ორიგინალური ჩანაციქრების განსახობა
ციელებლად სახელმწიფოს ჩარევა და მის
თანადგომა იყო საჭირო. საგარეჯოელ
გამომგონებლის შესახებ ცნობილი გახდა
ქვეყნის პირველი პორებისთვის, რომლებიც
თითქოს დაინტერესდნენ მისი საქმიანობის
და ამის დასტურად ერთგვარი პოპულის
ტური ნაბიჯებიც კი გადადგეს.

თამაზ ქვლივიძის ვენახში ნამყოფი
საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ შე¹
გარდნაძე. იგი მიუღიათ საკავშირო და
საბჭოთა საქართველოს მინისტრებს
დამოუკიდებლობის წლებშიც შეხვედრი
არა ერთ მაღალი თანამდებობის პირს და
მუდამ – საქვეყნო საქმეზე. დაპირებები
გაგიხარიათ, მიუღია, მაგრამ მხარდაჭერ
რისა და თანადგომისა, რა მოგახსენოთ
იქნებ მისი იდეები და წინადადებები ყო
ველთვის არ იყოს ბოლომდე გათვლილი და
ჩამოყალიბებული, მაგრამ ყველა მათგანში
რომაა ჭეშმარიტების მარცვალი და შესა
ბამისად, ისინი განხილვას, გაანალიზება
და პასუხის გაცემას იმსახურებენ, უდავოუ

ჩინოვნიკის ბუნებას ზოგადად კარგად
ვიცხობ და ვიცი, სავარძელში მოკალათე
ბული მუქთახორა მეტწილად საკუთარა
კეთილდღეობაზე ზრუნავს და ნებისმიერ
ნიჭიერ და პატრიოტულად განწყობილ
ადამიანში საკუთარ მეტოქესა და მტერ
ხედავს. „ნუთისოფლის ნიგნის“ კითხვისა
ბევრი ასეთი მაგალითი გვხვდება. ავტორ
ხან პლაგიატში ედავებიან, ხან შემოთა
ვაზებული წინადაღების არაავტეტურო
ბას უმტკიცებინ. ხან სულია მკრახელო

კითხულობ თამაზ ქვლიერის უაღრე
სად გულშრფელ, ალალ სტრიქონებ
და ხედავ: იგი თავგადასავლიანი კაცია

რომლის ბიოგრაფია სავსეა როგორც
დამსახურებული გამარჯვებებით, ასევე
დაუმსახურებელი წყენბით, აღფრთოვა-
ნებებითა და გულგატებილობებით. და ამ
თავგადასვლების ფონზე განსაკუთრებით
დასაფასებელია მისი შეუპოვრობა, ოპტი-
მიზმი, ფანტასტიკური შრომისმოყვარეობა
და საკუთარი ძალებისადმი რწმენა.

ბაგშვილაში თამაზისთვის უწეუქებიათ
მიქელანჯელოს წიგნი „მიჯაჭვული ტი-
ტანი“, რომელშიც ბევრ რამესთან ერთად
განსაკუთრებით მოსწორებია ასეთი ცი-
ტატა: „კაცობრიობისთვის ყველაზე დადი
უძედურება არის უძრაობა და აზრის გა-
ყინულობა“. აშკარად თვალშისაცემია, რომ
აღორძინების კორიფეულ თავისი უცილობე-
ლი გამონათქვამით ღრმა კვალი დატოვა
კახელი ბიჭუნას ცხოვრებისეულ კრედიტებ
და საპრიმოლო მუხტი შემატა მის ყოველ-
დღიურ ცხოვრებასა და შემოქმედებას.

მე არა ვარ იმ დარგის სპეციალისტი, რომელის აღორძინებას, განვითარებას და წინსვლას მთელი ცხოვრება ემსახურება თამაზ ქვლივიძე, ამიტომ იქნებ კიდევაც შემეკავებინა თავი ამ მცირე გამოხმაურებისგან, ერთი გარემოება რომ არა – იგი სულით პოეტია და პოეზიის მუჟხტი ბოლომდე მსჯვალავს მის მონათხრობს. საქართველო, ქართული ვაზი, რუსთაველი – აი, ის წმინდა სამება, რომელსაც „წუთისოფელის წიგნი“ ავტორი აღიარებს, ქედს უხრის და ეთაყვანება. ეს სიტყვები თუ ცნებები რომეტ გადავაადგილოთ, ჯამი მაინც ერთი იქნება და მას სამშობლო ერქმევა. პატარაობიდანვე რუსთაველით, მისი უკვდავი სიტყვის მაგით გაცისკროვნდა თამაზ ქვლივიძის მთელი მომავალი ცხოვრება, რომელიც რთული, ზიგზაგიანი, მაგრამ საიცრად საინტერესო, შინაარსიანი და ნაყოფიერი გამოდგა.

ში, რომლებიც სწორედ შოთას შაირითაა
დაწერილი, განვენილია ავტორის ბიო-
გრაფია, მისი პატრიოტული სულისკვე-
თება, ერისა და ქვეყნისადმი უსაზღვრო
სიყვარული და მოწინება. მას ჯერ კიდევ
ბევრი ორიგინალური იდეა და ჩანაფიქრი
უტრიალებს თავში და უკვირს, როგორ
მოხდა, რომ ჩვენ მიერ დიდი ხნის წინათ
დაგმობილ საბჭოთა კავშირში სასარგე-
ბლო გამოგონებას და მშობელი მინისადმი
ერთგულებას მეტი გასაქანი და დაფასება
ჰქონდა. რატომ ფარავს მტკვერი მის პა-
ტენტებს, რომელთა ხორცებს ხმაც, ერ-
თხელ კიდევ გავიმეორებ, სახელმწიფოს
ეკონომიკას დაუკარგოდა!

თამაზ ქვეივიძეს ერთგან მოტანილი
აქვს ფრედერიკ ჟოლიო-კიურის ციტატა:
„ქვეყანა, რომელიც მეცნიერების განვი-
თარებაზე არ ზრუნავს, ადრე თუ გვიან
კოლონია გახდება“.

სამწუხარო ჭეშმარიტებაა, რომელსაც
უსიტყვილ ვეთანხმები და ერთხელ კიდევ
მიჩნდება რიტორიკული კითხვა: „საიდან
ასეთი გულგრილობა, ჩვენო საყვარელი
ქვეყნავ?“

სულ ბოლოს კი ისევ თამაზ ქვლივიძეს
დავესესხები: „წუთისოფლის წიგნში“ წარ-
მოდგენილი ბიოგრაფია მხოლოდ მცირე
ნაწილია იმისა, რაც სოციოცელის 69 წლის
მანძილზე გადამხდენია, მაგრამ, მიუხედა-
ვად ამისა, შევქმენი 58 გამოგონება (38-ზე
მიღებული მაქეს პატივითი, 20-ზე – რა-
ციონალიზატორის მოწმობა). გამოვეცი 13

ნიგნი. ვაზს მივუძღვენი არაერთი ლექსი".
დამეტანხმებით, შთამბეჭდავი მონაგარია. და ეს მხოლოდ შეალედური ანგარიშია კაცისა, რომელიც კვლავ შემართებით განაგრძობს სიყმანვილეში არჩეულ გზას და ოცნებობს უკეთეს, წელში გამართულ, ერთიან და დემოკრატიულ საქართველოზე. „წუთისოფლის ნიგნი“ კი გრძელდება და, იმედია, იგი კიდევ არაერთი მნიშვნელოვანი და სააჩაკო გვართით შეიიღება.

ნიგნი იყიდება
„მერკურისა“ და „ელვამარკეტის“
ჯიზურებში.

► დასასრული. დასაცემის ღია „ლს„ № 5

የኢትዮጵያ ንግድ ሚኒስቴር

თუმცა, თუ სწორია ის, რასაც ჩვენ გლობალიზაციის გამოვლინებებზე ვამტკიცებთ, მაშინ უნდა შეგვეძლოს მათი შესაველა და შიგნიდან დრამატიზება, მისი თითოეული კომპონენტის გათვალისწინებით, სადაც რეალურად დაფიქსირდება გლობალიზაციით მიყენებული ზიანი. მაგრამ ყურადღება უნდა მივაკიოთ იმ ალბათობას, რომ ამ შემთხვევაში ნაციონალური სიტუაციის პრაქტიკული და პოლიტიკური საზღვრები ასევე აღმოჩნდება ფორმებისა და მათი რეპრეზენტაციის შესაძლებლობათა საზღვრები. მაგალითისთვის მოვახმოს სტეფანი ბლეკის შესანიშნავ დოკუმენტურ ფილმს იამაიკაზე, რომელსაც ენოდება „ცხოვრება და ვალები“ (2001). ფილმი ეძღვნება ადგილობრივ ეკონომიკაზე საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა (სსფ) და საერთაშორისო ბიზნესის ერთობლივი ძალის კატასტროფულ ზენოლას. ჩვენ ვაკვირდებით, მაგალითად, როგორ გამოუსწორებლად ანგრევს დეპინგი ადგილობრივ მრეწველობას, მოცემულ შემთხვევაში – რძისა და ქათმის ხორცის წარმოებას. იაფი პროდუქტები საზღვარგარეთიდან (რა თქმა უნდა, სუბსიდირებული სხვადასხვა ხელისუფლებათა, მაგალითად, ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ) ადგილობრივ მრეწველობას ბიზნესიდან გამოდევნის; ცხადას, რომ ეს გაბანკროტება იოლად ვერ გადაილახება და, შესაბამისად, არც მრეწველობის სწრაფად აღდგენა არის მოსალოდნელი (საპირისპიროს ვარაუდიც კი რევოლუციას მოითხოვს), რამდენადაც შეუძლებელია, უპრალიდ მიიღო გადაწყვეტილება და ერთ საათში ალადგინო მეწველი ძროხების ან ქათმების მთელი ადგილობრივი რაოდენობა. ამასთან, რამდენადაც ადგილობრივი კონკურენცია აღმოფხვრილია, ფასმა ამ პროდუქტებზე შეიძლება ახალ დონემდე აიწიოს. ახლა ჩვენ ვსაუბრობთ შემთხვევაზე, როდესაც სავალუტო სპეციალისტი ამგვარ იმპორტს ადგილობრივი ეკონომიკისათვის საზარალოდ და მიულებლად ხდის; საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (სსფ) მოთხოვნები – გადასახადის დაწესება ყოველგვარ საერთაშორისო ინვესტირებაზე ან კრედიტზე – იამაიკის ხელისუფლებას ჩარევას უკრძალავს. მეტიც, ავალდებულებს კიდეც, შეაჩეროს ადგილობრივი მრეწველობის სუბსიდირება, ამასთან ერთად კი, მკაცრი საბიუჯეტო ეკონომიკის ჩვეულ პირობებში, ანგრევს განათლებისა და სოციალური უზრუნველყოფის სისტემას. ამგვარად, თანდათან იკვეთება სურათი იმისა, თუ როგორ ზემოქმედებს გლობალიზაცია ნაციონალურ სუვერენიტეტზე და კვების პროდუქტებთან მიმრთებით ადრე თვითკმარ ქვეყნებს – საკმარისია, გავიხსენოთ იამაიკის არაჩვეულებრივი ნაყოფიერება! – როგორ ერეკებიან ახლა შრომის გლობალურ დანანილებაში, რომელზედაც ისნი უკვე მთლიანად არიან დამოკიდებულნი. ასე რომ, აზრს კარგავს მისგან ნასვლაც და ავტონომიური პოლიტიკური პრაქტიკიცაც.

ამ მაგალითს მე ოდნავ მოგვიანებით, სრულიად სხვა კონტექსტში მივუბრუნდები, რომელიც შეთქმულებას უკავშირდება. ამჟამად მსურს, ხაზი გავუსავა უფასოულს ზოგად ისტორიულ სიტუაციასა და იამაიკურ დილეგმაზე შექმნილ უპიროვნოფილმს, და იმ ნარატივს შორის, რომელიც შესძლებლობას გვაძლევს, გავაფრთოვთ ინდივიდუალური სახები, რათა იმავე საყოველთაო გლობალისტური კატასტროფის რამდენადმე განსხვავებული სურათი შევქმნათ. მე გვერდს ავული გოდარის ძეველ კითხვას: საერთოდ, შეიძლება კი სამუშაოს, შრომის რეპრეზენტირება? – შეკითხვა, რომელიც სხვა კითხვასაც ბადებს კოლექტიურის რეპრეზენტაციაზე ინდივიდუალურთან დაპირისპირებაში. ამ დრამის ზოგიერთი ისტორიული მონაწილე ხომ პირადად ესწრება ჩვენს შეხვედრას; მხედველობაში მაქვს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ჩინოვნიერის ხმაურიანი გამო-

კვერცხების

დღუკუმენტურ მოწმობასთან დაკავშირების
ჩვენი შეკითხვა ამგარად უღლეს: შეძლებ
კი დოკუმენტურ ფორმა ჯეროვნად გა
მოხატოს და შეაფასოს ეს პრინციპულა
სისტემური საკითხები და წინააღმდეგობანი

თუმცა, ვიდრე დავამთავრებდე, უნდა
ითქვას ამ ფილმის კიდევ ერთ შტრიხზე –
იამაიყის ეკონომიკის ბედის რეპრეზენტი-
რებაზე. როგორც ყველაგან მსოფლიოში,
ჩემ მიერ აღწერილი პროცესის პირდაპირი
შედეგი მასობრივი უმუშევრობა გახლავთ.
მაგრამ ზოგჯერ ამგვარი უმუშევრობა ის-
ტორიული განვითარების მიზნებს ემსახურე-
ბა, XVI საუკუნის ინგლისში დიდი შემოლობ-
ვის მსგავსად, უმუშევარი და უმინანყლო
მოსახლეობა რომ წარმოშვა, რომელმაც
გამოყენება და სამუშაო ახლად აღმოცე-
ნებული შინაური რენვისა და სამრეწველო
ფინანსურული მიზნების გადასაცემი.

ნარმოების სისტემაში ჰქოვა. თუკი ვინმე ამ ისტორიულ პროცესთან მიმართებით პარანოიად დარჩენას მოინდომებდა, მას შეეძლო გამოყენება მოსაზრება, რომ იამაიკის ნაციონალური მრეწველობის ნერევის ისტორიულ ფუნქციას უფრო ღრმა მიზანი ჰქონდა – სამუშაო ძალის შეთავაზება ახალი საერთაშორისო ინდუსტრიისთვის, რომელიც იამაიკაზე განვითარდება, კერძოდ, ტურიზმის ინდუსტრიისთვის. მართლაც, ფილმი ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს და საგულისხმო აზრს ჩავაგონებს, როდესაც ვხედავთ, რომ ტურისტები იამაიკაზე ამ კონკრეტული დოკუმენტურ რეალობის დამკვრევებლები სულაც არ არიან: მათ ოდნავა ნარმოდებაც არა აქვთ იმ შემაძრნებელ ადგილობრივ მოვლენებზე, მოცემული ფილმით რომ არის ნარმოჩენილი. მათი პირადი ცხოვრება, რომელსაც ეს ახალი გლობალური ინდუსტრია ემსახურება – სრულიად სხვა განზომილებაში მიერდინება, ვიდრე იმ ადგილობრივი მაცხოვრებლებისა, ტურისტულ დაწესებულებებში რომ მუშაობენ; და აյ ჩვენ საქმე გვაქვს გლობალური მასშტაბის კლასობრივი დაყოფის ახალი სახეობის ჩანასახებთან. ტურისტული ინდუსტრია მოხმარების საგნად აქცევს თვით ბუნებას, მიდამოს, კლიმატს. ამას უფრო ღრმა მოტივირება აქვს: მე დარწმუნებული ვარ, რომ ტურიზმი უტოპიური სწრაფვა გახსლავთ და რომ ის არ დაიყვანება ოდენ მზის, პლაჟების ძიებამდე, არც სიამონების ინდუსტრიის სხვადასხვა პროდუქტზე, სექსზე, აზარტულ თამაშებზე, სპორტსა და მსგავს რამებზე. ის არის გამოხატულება არაციონისტერი სურვილისა, მიბრუნდნენ უკან, ნარმოებისა და ყოფიერებისადმი დამოკიდებულების უფრო მარტივი და ნაკლებად გაუცხოებული ფორმებისაკენ. ეს უფრო ნითლად იკვეთება XIX საუკუნეში, როდესაც კაპიტალისტური საზოგადოების პრივილეგირებული წევრები ეძიებდნენ წინარეკაპიტალისტურ სივრცეს, ისეთს, როგორიც გახლავთ ხმელთაშუაზღვისპირეთი და შეა აღმოსავლეთი, ან, უფრო ადრეული სოციალური ფორმაციები – ინდოეთი და აღმოსავლეთი აზია.

მაგრამ დღეს, მასოპრივი გადაადგილებებისა და სამოგზაურო ტექნოლოგიათა წყალობით, ძალიან რომ ჰეგავს ინფორმაციულ გაცვლას, მთელი რიგი ქვეყნები და კულტურები გარდაიქმნება სივრცედ,

რა თქმა უნდა, ჩვენ შეგვეძლო, ასევე გაგვეხსენებინა თავად გლობალიზაციის უტოპიური ასპექტი, მისი ოცნება მსოფლიო მასშტაბის კოლექტიურ აღიარებაზე, (ცნობიერებათა და სუბიექტიურობათა ახალი გლობალური ერთდროულობის ნარმოებისა. მაგრამ ამგავრი უტოპიური განზომილება არ არის ზემომის საბაბი, რადგან ის ახალი კოლექტიური მოძრაობების და პროექტების შესაძლებლობებს უხსნის გზას. მსურს, ჩემი გამოსვლა დავასრულო იდეოლოგიის სტრუქტურაზე მსჯელობით თანამედროვე მსოფლიოში, გლობალიზაციის მოცემულ სტადიაზე: ის, ჩემი შეხედულებით, ხასათდება შეთქმულებასა და უტოპიას შორის ოპოზიციით. ეს ორივე ალტერნატივა იდეოლოგიურია, როგორც ადორნოს ცნობილი „ორი ნახევარი, რომლებიც არ თანხვდება“, მაგრამ ჩვენ უნდა ვეცადოთ, შევიტონ ისინი, როგორც დინამიკური დაპირისპირება, რომელიც შეიძლება გაუთვალისწინებელი მიმართულებით განვითარდეს. მაგრამ, იმის ნაცვლად, რომ ისინი განვიხილოთ, როგორც მარტივი ცრუ ცნობიერება, სჯობს გავიაზროთ ისინი, როგორც იძულებითი და დამახინჯებული ცდები ცნობიერების იმგვარი გაფართოებისა, რომ ჩავწვდეთ ნარმოსახევითში იმ ნარმოუდგენებულ მთლიანობას, როგორიც გლობალიზაციაა. მიჰყება რა კაპიტალიზმისა და ბაზრის ლოგიკას, შეიქმულება ამ უზარმაზარ მთლიანობას ხედავს, როგორც პიროვნებათაშორის ურთიერთობათა და სქემათა უსასრულო ქსელს, როგორც მსოფლიოზე კონტროლის ვრცელ გეგმას. მეორე მხრივ, უტოპია ისწრაფვის, შეკრიბოს გლობალიზაციის პოზიტიური თვისებები – მსოფლიო კომუნიკაცია, დეკოლონიზაცია, კულტურული ცოდნა, საზღვრებისა და ინტერესთა შეზღუდულობის მსხვრევა, და შექმნას ახალი ხედვა, რომელიც გლობალური ცხოვრების სხვაგვარად ორგანიზების შესაძლებლობას აღიარებს. თუმცა პოლიტიკის არარსებობის შემთხვევაში უტოპიაც იდეოლოგიად რჩება; და ეს ორი ხედვა – შემაძრნუნებელი და მხსნელი – აღნიშნავს საზღვრებს, რომლებშიც დღეს ჩვენ შეგვიძლია ნარმოვიდგინოთ და გავიაზროთ ის ახალი მსოფლიო სისტემა, რომელშიც ვცხოვრობთ.

